

miljøpartiet
de grønne

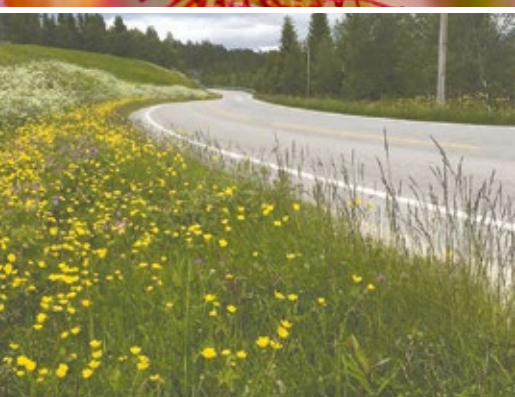
tynset

PROGRAM

MDG TYNSET 2019 - 2023

FOR MENNESKER
OG MILJØ

INNHold

Økologisk bærekraft	04
Naturvern	04
Klima	04
Landbruk	05
Rovdyr	06
Et medmenneskelig samfunn	06
Integrering og bosetting	06
Helse og sosialpolitikk	06
Livskvalitet	07
Skole og oppvekst	07
Kultur og fritid	07
Økonomisk forsvarlighet	08
Næringsliv	08

MDG Innlandet
innlandet.mdg.no

Bli medlem!
www.mdg.no/bli_medlem

PROGRAM TYNSET MDG 2019 - 2023

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser, er en forutsetning for å nå målet.

Tynset Kommune er en enorm virksomhet. Kommunen sysselsetter rundt 750 personer og bruker over 570 millioner kroner i året. Den tilbyr livsviktige tjenester til alle innbyggerne i kommunen og legger føringer for de fleste områdene i livet vårt. Enten vi er offentlig ansatt, privat ansatt, ikke ansatt, barn, ungdom, voksen eller godt voksen betyr det mye hvordan Tynset kommune styres. Det betyr derfor også mye hvem som styrer Tynset Kommune.

Miljøpartiet De Grønnes mål er å skape et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. I så måte har Tynset-samfunnet mange gode kvaliteter vi vil verne om og bygge videre på. Vi tror folk i Tynset kommune bryr seg om hverandre og den fantastiske naturen vi omgir oss med. Private initiativ og kommunens engasjement for flyktninger viser også at solidariteten strekker seg lengre enn til Auma, Kvinnan og Litlfossen. Det er viktig å ta med seg i en verden som står ovenfor store utfordringer. Tynset er ikke veldig stort men vi kan også bidra!

Tynset Miljøpartiet De Grønnes vil starte overgangen til et mer bærekraftig samfunn. Vårt valgprogram er delt inn i fire deler. Delene sier noe om vår tilnærming til politikk og hva som vil være vårt fokus i neste valgperiode. De ulike delene er.

1. Økologisk bærekraft
2. Et medmenneskelig samfunn
3. Livskvalitet
4. Økonomisk forsvarlighet

1. ØKOLOGISK BÆREKRAFT

Verden står midt i en rekke økologiske kriser. Klimakrisen blir stadig mer akutt. Allerede i dag ser vi dramatiske endringer i klima og miljø, både i Norge og ellers i verden. Det er skremmende å tenke på at dette bare er en liten forsmak på hva vi har i vente om vi ikke legger om kursen.

- I følge forskerne står vi midt i den sjettede store utryddelsesperioden i jordas historie. Den forrige fant sted for 60 millioner år siden og tok knekken på dinosaurer. Denne gangen er det mennesket som er skyld i tapet av arter. Det er tragisk, men det betyr også at vi mennesker har makt og evne til å snu utviklingen.

- Vi fortsetter å fylle naturen med søppel og giftstoffer. Plastforsøpling i havet har fått mye oppmerksomhet, men er bare en del av et større bilde. Vårt stadig voksende forbruk skaper problemer som vil fortsette å plage dyr og mennesker i generasjoner.

Skal vi unngå de verste utslagene av disse krisene krever det en massiv omstilling. Det blir krevende, men det er tvingende nødvendig. Det MÅ få konsekvenser for politikken også på Tynset.

Naturvern

Tynset kommune forvalter store naturområder med et rikt plante og dyreliv. Man trenger ikke gå langt for å få store naturopplevelser og naturen i Tynset kommune er viktig for veldig mange. Tap av leveområder er den største trusselen mot biologisk mangfold. Vi har et ansvar for å forvalte naturrikdommen vår på vegne av hele landet og fremtidige generasjoner.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- sette svært strenge krav til utbygging/inngrep som vil begrense områder som defineres som inngrepsfri natur.
- forvalte kommunens arealer på en måte som tar sterkt hensyn til lokalt plante- og dyreliv. Som for eksempel mer restriktiv kantslått.

- at i kommunens skoger skal det ikke markberedes eller gjødsles. Tynset kommune skal heller ikke støtte slik drift.
- følge opp klima- og miljøvurderingene i kommunen nøye slik at de reelle konsekvensene av ulike tiltak blir vurdert skikkelig.
- at kommunen skal ha en pådriverrolle i kampen mot invaderende arter.
- jobbe for å minske utslipp av miljøgifter til vassdrag. Som en oppstrøms-kommune er vi ansvarlige for hva vi sender ut i Glomma-vassdraget.
- kun si ja til nye lekeplasser eller idrettsanlegg hvis de ikke gir store utslipp av gummi/plast eller legger beslag på viktige areal.
- si nei til all vindkraft som begrenser natur- og fri-luftsverdier.
- fremme bruk av kledning i malmfuru i reguleringsplaner. Malmfuru er lokalt, miljøvennlig kvalitetsmateriale og fremmer lengre omløpsti i skogbruket.
- at kommunen skal utarbeide et helhetlig arealregnskap.

Klima

På drøye 100 år har forbrenning av kull, olje og gass har økt jordas gjennomsnittstemperatur med nesten en grad. Mesteparten av økningen har funnet sted de siste 40 årene og hvis vi ikke endrer kurs styrer vi mot ytterligere 2-4 graders oppvarming de neste 80 årene. Klimaforskerne advarer om at slike endringer vil bli dramatiske. Hetebølger og ekstremvær vil gjøre store deler av kloden nær ubeboelige. Folk vil måtte flykte og mange vil dø.

Vi har alle et ansvar for å bidra til å stoppe klimaendringene. Å ta vare på klimaet er å ta vare på hverandre. For å unngå katastrofale klimaendringer varslers forskerne at det kreves endringer av et omfang menneskeheten ikke har erfart tidligere.

Der er vi ikke i dag. Tynset kommunes klima- og energiplan har i dag en utdatert handlingsplan. Klimatiltak blir stemt ned og har lav prioritet i budsjett-

forhandlinger. Det er uansvarlig. Endringene trenger ikke være negative. Mange klimatiltak vil også gjøre hverdagen bedre og billigere for folk.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- etablere en støtteordning for montering av solcellepanel på privatboliger og næringsbygg. Støtteordningen skal dekke utgifter som ikke er berettiget støtte fra Enova.
- jobbe for å få etablert biogassanlegg på husdyrgjødsel og matavfall i regionen.
- at kommunen skal lage klimabudsjett for kommunens enheter som presenteres sammen med økonomi- og virksomhetsplan.
- revidere kommunens miljø- og klimaplan.
- at kommunen skal kjøpe nullutslippsbiler når de fornyer bilparken.
- at kommunale parkeringsplasser skal ha mulighet for lading av elbil.
- utrede mulighet for utslippsfrie byggeplasser i Tynset kommune.
- at Tynset Kommune ikke skal investere i olje-, gass- eller kullsekskap.

Landbruk

Landbrukets oppgave er å produsere nok og trygg mat med minst mulig belastning på natur, klima og ressurser. Dette er man allerede flinke til på Tynset. Tynset MDG anerkjenner at jordbruket er bærebjelken i Tynset-samfunnet og en forutsetning for bosetting i regionen.

De Grønne ønsker en større selvforsyningsgrad og lokalt vil vi jobbe for et bærekraftig jordbruk også i framtiden. Det er ønskelig med et mangfold av ulike driftsformer i landbruket. Både økologisk mat, nisje-produkter og volumproduksjon vil fylle viktige roller i fremtidig matproduksjon i regionen.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- opprettholde en streng driveplikt og føre kontroll med den.
- bevare et sterkt jordvern.
- jobbe for at flest mulig får tilgang til så kortreist og rein mat som mulig.
- jobbe for fortsatt miljøvennlig kjøtt- og melkeproduksjon gjennom bærekraftig beite på utmark. Et ledd i dette er å opprettholde seterdriften i kommunen.
- videreføre støtteordninger for nydyrking.
- stille svært strenge krav til nedbygging av matjord.
- tillate mindre driftsenheter for såkalte livsstilsbruk.
- ikke tillate nedbygging eller drenering av myr.

Rovdyr

Tynset MDG vet at rovdyrspørsmålet er vanskelig. Norge har et ansvar for å opprettholde bærekraftige bestander av våre store rovdyr. Samtidig er bufe på utmark den mest miljøvennlige kjøttproduksjonen vi har. Rovdyr og beitedyr i samme område har vist seg svært utfordrende å kombinere.

Tynset Miljøpartiet De Grønne:

- erkjenner at rovdyrspørsmål er vanskelige, men ønsker en saklig og faktabasert tilnærming til debatten.
- er for hurtig uttak av dyr med stort skadepotensiale, også i forkant av beitesesongen.
- ønsker et sterkere vern av stasjonære familiegrupper innenfor ulvesona og lettere uttak av streifulv, særlig i beiteprioritert område.
- vil søke å finne andre løsninger for uttak av jerv enn hiuttak.

2. ET MEDMENNESKELIG SAMFUNN

Miljøpartiet De Grønnes visjon er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. En bærebjelke i den grønne ideologien er solidaritet. Tynset Miljøpartiet De Grønne ønsker å skape et samfunn der vi sammen tar vare på hverandre. I Tynset kommune bor det alle typer mennesker. Kommunen har et særlig ansvar for å hjelpe sårbare grupper.

Integrering og bosetning

Rundt 10% av Tynsets befolkning kommer fra andre land og antallet øker hvert år som følge av innvandring og bosetting av flyktninger. Tynset MDG ser på dette som en styrke for Tynset-samfunnet og er stolte av mye av det som gjøres for å integrere de nyankomne.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- opprettholde og legge til rette for å øke antallet bosettinger av flyktninger.
- legge bedre til rette for gjensidig kultur- og kompetanseutveksling både på skoler, barnehager og i samfunnet for øvrig.
- støtte tiltak som hjelper flyktninger ut i arbeid. at kommunen skal være raus med å tilby lærlingeplasser.

Helse og sosialpolitikk

Kommunen er en stor virksomhet og er i kontakt med mange mennesker. Vi vet at flere strever. Psykiske lidelser er et utbredt og økende problem. Selv i rike Norge lever noen i fattigdom. Vi har mulighet og ansvar for å avdekke og hjelpe folk som trenger det.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- tilby kurs og kompetanseheving om psykisk helse, selvsikring og selvmordsforebygging for ansatte i kommunen og andre relevante grupper.
- at Tynset kommune skal være en kommune med et godt psykososialt miljø.
- styrke helsesøsterressursen. ha flere arbeidsgrupper i skolen for å jobbe med det psykososiale miljøet.
- at barnetrygd ikke skal regnes med i inntektsgrunnlaget ved vurdering av sosialhjelp.
- bruke sifo-satser ved tildeling av sosialhjelp. særlig skjerme svake grupper ved nedskjæringer.
- følge opp Tynset kommunes jobb for å bli et demensvennlig samfunn.
- legge til rette for møteplasser og aktiviteter for rusavhengige og andre sårbare grupper.
- støtte frivillige organisasjoners innsats, særlig de som jobber med sårbare grupper.
- at barnevernet skal bruke familieråd for å legge til rette for et konstruktivt samarbeid mellom barn, familie, privat nettverk og barnevern.

3. LIVSKVALITET

Miljøpartiet De Grønne mener inntekt og kjøpekraft er et snevert mål på hvordan vi har det. Planeten tåler ikke at alle mennesker velter seg i luksusforbruk. Vi må vri fokuset fra å få mer til å få det bedre.

Skole og oppvekst.

Tynsets barn og unge er Tynsets framtid. Tynset MDG anser det som en kjerneoppgave for Tynset kommune å sørge for gode oppvekstsvilkår for barn og unge. Vi er bekymret over økningen i stress og psykiske plager blant skoleungdom. Vi ønsker å gi elevene flere alternative læringsarenaer, mer støtte og mindre stress. Vi tror det gir elevene både bedre livskvalitet og bedre læring.

MDG mener alle borgere skal beskyttes mot ufrivillig overtidsarbeid, uansett alder. Lekser er skolearbeid som elever pålegges å gjøre i sin egen fritid. MDG ønsker slutt på lekser for barn i barne- og ungdomsskolen.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- bevare eksisterende skolestruktur for neste kommunestyreperiode.
- jobbe for et godt og variert skole- og barnehage-tilbud. Tynset MDG stiller seg positive til ideelle private initiativ som kan utfylle det offentlige tilbudet.
- ha fokus på uteaktivitet og friluftsliv for barn og unge og legge til rette for at skoler og barnehager kan benytte seg av naturen i nærområdet.
- beholde Rondane-tur (eller tilsvarende tilbud) for ungdomsskolene.
- legge til rette for ansettelse av flere yrkesgrupper i skolen.
- bevare Tronstua-tomta som et grøntområde og opprette skolehage.
- at det ikke skal være lov å pålegge lekser for barn i barne- og ungdomsskolen uten barnets og foreldrenes samtykke.
- gå mot utvidelser av skoletiden.
- etablere hjertesone rundt barneskola.

Kultur og fritid

Kultur er viktig for å gjøre Tynset til et godt sted å bo. Tynset MDG anerkjenner og applauderer den voldsomme frivillige innsatsen som legges ned i Tynsets diverse kultur og idrettstilbud. Tynset har allerede mange gode tilbud. Selv om dagens svømmehall også skal rehabiliteres utgjør den ikke et fullverdig svømmetilbud. Vi vil derfor støtte bygging av ny svømmehall.

Tynset MDG ønsker å gi innbyggere og besøkende gode muligheter til å ha en meningsfull fritid. En sentral del av dette er å legge til rette for at folk får utfolde seg i møte med andre mennesker og natur. Vi har forståelse for at noen ønsker å etablere snøskuter-løyper i Tynset kommune. Motorisert ferdsel i utmark innebærer imidlertid også støy og vil være forstyrrende for andre brukere av naturen. Stille natur er truet. Vi vil verne om den.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- jobbe for en sterk kulturskole.
- støtte etableringen av Kunstnerens hus i Kongsveien 5.
- bygge ny svømmehall.
- gå mot etablering av snøskuterløyper for rekreasjonskjøring i Tynset kommune. Dette innebærer også forsøksordninger.
- ta initiativ til å bygge dagsturhytte etter modell fra Sogn og Fjordane.
- støtte møteplasser for ungdom som bor på hybel.
- legge til rette for uorganiserte aktiviteter som ska teramp og makerspace.
- ha en eldreomsorg med meningsfylte aktiviteter.
- legge til rette for møteplasser mellom ulike aldersgrupper. F.eks barnehage og eldreboliger.

4. ØKONOMISK BÆREKRAFT

Det spås at Tynset Kommune må kutte utgiftsnivået med over 20 millioner innen 2022. Årsaken er i hovedsak forventet færre bosetninger av flyktninger og økte utgifter til betjening av lån. Tallene er usikre og de siste årene har kommunen gått med overskudd grunnet større overføringer enn beregnet. Det er likevel fornuftig å se på alle muligheter for å kutte utgifter. Kommunens låneopptak er i dag ikke bærekraftig. Gjelden vokser for hvert år. Det stiller store krav til politikerne når de skal prioritere investeringer.

Miljøpartiet De Grønne har mange gode tiltak vi vil støtte. Derfor må vi også kutte i tiltak vi i utgangspunktet synes er gode.

Lønnsutgifter er en svært stor andel av kommunens utgifter. Miljøpartiet De Grønne ønsker i det lengste å unngå oppsigelser. Derfor vil vi søke å ta kutt gradvis. Store kutt har mange negative konsekvenser og man kan få unødvendig store problemer ved å spare for mye for tidlig. Vi vil også legge til rette for at kommunalt ansatte kan søke om å ta ut lønnsøkninger i redusert arbeidstid i stedet for lønn. Undersøkelser viser at mange ønsker seg mer fritid foran lønn. Det vil kunne gi reduserte kommunale kostnader, redusere behovet for kutt i stillinger, redusere unødvendig forbruk og gi den ansatte bedre livskvalitet.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- ta eventuelle budsjettkutt gradvis.
- opprette et bassengfond for å sette av midler til bygging av ny svømmehall.
- bevare og restaurere resten av Sykehusskogen. Behovet for parkeringsplasser er overdrevet og kostnaden ved å anlegge nye parkeringsplasser for stor.
- så langt som mulig utsette alle investeringsbeslutninger til budsjettbehandling.
- skyve investeringer til oppgraderinger av vei fram i tid.
- aktivt søke klimasats-midler til kommunale klimatiltak.

- legge til rette for at kommunalt ansatte kan redusere arbeidstiden i stedet for å øke lønnen der dette er ønskelig og praktisk mulig.
- stanse støtten til Spekematfestivalen.
- selge eneboligen kommunen kjøpte i Skolegata 7.

Næringsliv

MDG ønsker å støtte et innovativt, nyskapende og framtidsrettet næringsliv. Det er nødvendig for å opprettholde arbeidsplasser, bosetting og inntekter til kommunen. Utviklingen i Tynset kommune er helt avhengig av utviklingen i hele fjellregionen og interkommunalt samarbeid er både nødvendig og ønskelig. Innad i kommunen er det også viktig å huske at Tynset består av mer enn Tynset-byen. Bygdene rundt er like viktige.

Tynset Miljøpartiet De Grønne vil:

- prioritere regionale aktører i anbudsrunder for at flere av kommunens kroner beholdes i regionen.
- utnytte eksisterende areal langt bedre før man går videre med nye næringsareal. Si nei til Østerdalsporten Nord og Glåma næringspark.
- bruke næringsfondet til å støtte fremtidsrettet og miljøvennlig næringsliv.

miljøpartiet
de grønne

tynset

FOR MENNESKER

OG MILJØ

MDG Tynset
tynset.mdg.no

Bli medlem!
www.mdg.no/bli_medlem